

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КАФЕДРА ІСТОРІОГРАФІЇ І ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА

НАДІЯ КІНДРАЧУК

ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.

**методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи
студентів заочної форми навчання спеціальності «Історія»**

Івано-Франківськ

2015

УДК 930.1:94 (100)

ББК 63.1

I 90

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 8 від 27 березня 2015 р.)

Рецензенти:

кандидат історичних наук, доцент
МАРУЩЕНКО Олександр Володимирович,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
завідувач кафедри історіографії і джерелознавства;

кандидат історичних наук, доцент
МИСЕЧКО Анатолій Іванович
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова,
доцент кафедри історії України.

I 90

Історіографія всесвітньої історії ХХ ст. : методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів заочної форми навчання спеціальності «Історія» / уклад.: Кіндрачук Н.М. – Івано-Франківськ: п.п. Голіней О.М., 2015. – 52 с.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів заочної форми навчання напряму підготовки «Історія» з курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» містять тематичний план та структуру самостійної роботи курсу, теми рефератів і загальні положення щодо їх написання, тестові завдання, основні поняття курсу, список рекомендованої літератури.

Для студентів гуманітарних спеціалізацій, які вивчають історичні дисципліни, викладачів вищих навчальних закладів, а також усіх тих, хто цікавиться історіографією всесвітньої історії ХХ ст.

УДК 930.1:94 (100)

ББК 63.1

© Кіндрачук Н.М., 2015

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
СТРУКТУРА КУРСУ	8
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ	11
СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	19
ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ (написання рефератів за темами).....	23
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ.....	27
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	30
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ КУРСУ	41
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	46

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На початку ХХІ ст. історична наука переживає глибоку внутрішню трансформацію, яка яскраво виявляється і в академічному середовищі, – у зміні поколінь, інтелектуальних орієнтацій і дослідницьких парадигм, мови історії. Формування суспільних ідеалів демократії, культурного плюралізму та ринкової економіки, науково-технічна революція поставили перед вченими-істориками ряд складних проблем світоглядного плану. Це сприяло внесенню істотних змін у наукову картину світу, систему соціальних цінностей, пріоритетів і орієнтацій.

«Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» – один з основних курсів в комплексі дисциплін загальноісторичного напрямку. Навчальна дисципліна «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» є складовою циклу професійної підготовки фахівців істориків освітньо-кваліфікаційних рівнів «Спеціаліст» та «Магістр». В центрі уваги даного курсу, що доповнює та поглиблює знання студентів з історії, перебувають теоретичні аспекти становлення та розвитку історичної науки, концептуальні філософсько-методологічні положення, які зумовлювали рівень вивчення конкретно-історичних проблем і окремих етапів розвитку світової історії ХХ ст.

Однією із важливих складових вивчення курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» є самостійна робота студентів, яка є важливою складовою навчального процесу, суттєвим чинником у формуванні вміння навчатися, активізації засвоєння знань та їх

реалізації на практиці, основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.

Мета самостійної роботи – сформувати пізнавальну активність студентів, сприяти якнайглибшому засвоєнню ними основних знань, вмінь та навичок роботи з навчальними матеріалами з дисципліни «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.», поглибити та розширити вже здобуті знання, підвищити рівень організованості, ознайомити студентів з основним понятійно-категоріальним апаратом, тенденціями та закономірностями розвитку історичної науки в ХХ ст.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із даного предмета.

Кожен студент повинен вміти раціонально організувати свою навчальну діяльність, зокрема планувати роботу, чітко визначаючи її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним, а його виконання призводило до плідних результатів у навчальному процесі.

Запропоновані методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи передбачають опанування студентами в повному обсязі курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.», дають можливість студентам глибше ознайомитися з темами або окремими питаннями, які не були винесені на лекційні або семінарські заняття, передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та сприяють формуванню самостійності як особистісної риси та

важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою та завданням дисципліни «Історіографія всесвітньої історії XX ст.». Спираючись на основні методологічні принципи курсу, студенти вчаться виокремлювати основні етапи становлення національних історіографій в XX столітті, прогнозувати і передбачати з точки зору аналітичного контентного аналізу ті джерела, які дозволяють отримати уявлення про подальший розвиток історичної науки на рубежі XX–XXI століття.

Загалом виконання зазначених аспектів дає можливість студентам

ЗНАТИ:

- основні етапи розвитку історичної науки в XX ст.;
- еволюцію найважливіших напрямів і шкіл зарубіжної історіографії XX ст.;
- загальні тенденції та національні особливості розвитку історичних знань в XX ст.;
- особливості розробки в історичній професії понятійного апарату;
- видатних представників історичної науки зарубіжних країн в XX ст.;
- основне коло наукових досліджень, які мали вирішальне значення у розвитку світової історичної науки;
- основні історіографічні поняття і терміни.

ВМІТИ:

- простежити зв'язок історіографії всесвітньої історії ХХ ст. з історіографією історії України, джерелознавством, всесвітньою історією, історією України, політологією, спеціальними історичними дисциплінами тощо;
- встановити відмінності між історіографією всесвітньої історії ХХ ст. та іншими науками;
- характеризувати умови і закономірності, що визначали розвиток історичної науки в ХХ ст.;
- виокремлювати ключові проблеми історичної науки на конкретному етапі її розвитку;
- орієнтуватись в різних напрямках історичної думки, методології історичних досліджень;
- кваліфіковано використовувати понятійний апарат, термінологію, професійну лексику.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ даного курсу, а також застосування ними здобутих знань, вмінь і навичок на практиці. Так, студенти в результаті освоєння матеріалів самостійної роботи повинні аналізувати наступні питання, а саме:

- зміст і завдання курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.»;
- об'єкт і предмет історіографії;
- особливості термінології;
- сучасну методологію історіографії всесвітньої історії;

- пангерманську історіографію, консервативний і ліберальний напрями в німецькій історіографії поч. XX ст.;
- прогресистський (економічний) напрям в американській історичній науці кін. XIX – поч. XX ст.;
- школу Коммонса, ліворадикальний та марксистський напрями в історіографії США початку XX ст.;
- німецьку історичну науку в умовах нацизму (1933–1945 рр.);
- виникнення історичної школи «Анналів»;
- консервативний і ліберальний напрями в британській історіографії міжвоєнного періоду, зародження лейбористського напрямку;
- історичну науку Італії в умовах фашистської диктатури;
- «нову історичну науку» («нову історію») у Франції 70-х – 80-х рр. XX ст.;
- тенденції розвитку французької історіографії на рубежі тисячоліть;
- неопозитівізм та «нову соціальну історію» у Великобританії;
- формування неоліберального напрямку в історіографії ФРН наприкінці 50-х – 60-х рр. XX ст.;
- «нову історичну науку» в США і проблеми вивчення національній історії;
- італійську історіографію у післявоєнний період (50–60-ті рр. XX ст.), занепад крочеанства та «економіко-юридичної» школи;
- тенденції розвитку світової історіографії на зламі тисячоліть;
- сутність і перспективи постмодерністських підходів та ін.

На самостійну роботу студентів денної форми навчання спеціальності «Історія» з курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.» відводиться 76 годин. Це складає приблизно 53 % від загальної кількості годин (144 години). Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою курсу, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

СТРУКТУРА КУРСУ

«ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.»

Спеціальність	Форма навчання	Курс	Семестр	Кількість годин			Вид контролю
				Лекції	Семінари	Самостійна робота	
8.02030201 «Історія»	заочна	V	9	10	12	122	Іспит
				Загальна кількість годин 144			
Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Спеціаліст»							

Співвідношення кількості годин

аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи

становить – 15 % / 85 %

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

Теоретичний змістовий модуль № 1

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ І НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

ТЕМА 1. Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.:

предмет, завдання, структура і джерела вивчення курсу.

Поняття «історіографічний факт», «історіографічне джерело», «концепція», «напрямок», «течія», «школа» в історіографії, критерії їх визначення. Історіографія і джерелознавство. Історіографія і філософія історії. Предмет, мета і завдання курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.». Структура курсу. Огляд історіографічних джерел, навчальної та наукової літератури до вивчення курсу.

ТЕМА 2. Основні тенденції розвитку світової історичної науки на початку ХХ ст.

Основні етапи розвитку історизму в ХХ столітті. Корінні зміни в суспільстві та природознавстві на поч. ХХ століття та їх вплив на розвиток історичної науки. Криза позитивістської історіографії. Організація історичної науки на початку ХХ ст. Критика позитивізму в працях В. Дільтея. Погляди В. Дільтея щодо вивчення історії шляхом «розуміння». Неокантіанська методологія історії. Критика позитивізму в працях баденської школи істориків-неокантіанців (В. Віндельбанд, Г. Ріккерт). Місце історії в системі наук.

Утвердження неокантіанцями ідеї суб'єктивного сприйняття минулого. Критика позитивістських уявлень про історичний факт, ідеї єдності історичного процесу. Теорія «культурних типів» Г. Рікєрта. Історико-соціологічна концепція М. Вебера. Позитивізм в історіографії початку ХХ століття: сильні і слабкі сторони.

ТЕМА 3. Основні тенденції розвитку національних історіографій на початку ХХ ст.

Пангерманська історіографія. Консервативний і ліберальний напрями в німецькій історіографії початку ХХ століття. Організаційні основи та напрями розвитку історичних досліджень у Франції кінця ХІХ – початку ХХ ст. Основні напрями розвитку британської історіографії початку ХХ століття. Особливості розвитку історичної науки в Італії початку ХХ століття. Польська історіографія початку ХХ століття. Австрійська історіографія початку ХХ століття. Чеська історіографія початку ХХ століття. Югославська історіографія початку ХХ століття.

ТЕМА 4. Історична наука у міжвоєнний період (1918–1945 рр.): загальні тенденції та національні особливості.

Умови розвитку світової історичної науки між Першою та Другою світовими війнами. Історичні погляди і метод історичного дослідження О. Шпенглера. Теорія цивілізації А. Тойнбі. Порівняльний метод вивчення цивілізацій. Історичні погляди К. Яспєрса. Розуміння пізнавальних можливостей історії (Ч. Бірд, К. Беккер). Особливості розвитку позитивізму в світовій

історіографії в 20–30-ті рр. ХХ ст. Основні постулати неопозитивізму. Становлення «економічної історії» в провідних європейських державах в 20–30-ті рр. ХХ ст. Оформлення «соціальної історії» як самостійної галузі історичного знання. Особливості розвитку марксистської історичної думки в країнах Західної Європи в 20–30-ті рр. ХХ ст. (К. Грюнберг, М. Хоркхаймер). Зародження «західного марксизму» (Д. Лукач, К. Корш). Основні ідеї неомарксистської критичної школи, «фрейдомарксизм» про соціальну революцію та націонал-соціалізм (В. Райх).

ТЕМА 5. Французька історіографія міжвоєнного періоду.

Формування школи «Анналів».

Особливості та організаційні форми розвитку історичної науки у Франції міжвоєнного періоду. Французькі історики про історію Нового часу. Позитивістська історіографія і її критики. Виникнення історичної школи «Анналів». Історичний соціологізм. Історико-теоретична спадщина Л. Февра. М. Блок про «ремесло історика».

ТЕМА 6. Становлення та розвиток радянської історіографії у 1917–1945 рр.

Уніфікація марксистської історичної науки. Формування і становлення центрів наукового дослідження в СРСР після 1917 року. Проблематика досліджень радянських істориків. Генеза фашизму у працях радянських істориків (Г.Б. Сандомирський, А.Н. Сидоров). Радянські історики про міжнародні відносини першої половини ХХ ст. (М.Н. Покровський, С.Д. Сказкін, Є.В. Тарле).

ТЕМА 7. Історична наука Великобританії у 1918–1945 рр.

Умови розвитку історичної науки у Великобританії у 1918–1945 рр. Діяльність Інституту історичних досліджень та Королівського історичного товариства Великобританії. Університетська історична наука. Позитивізм в історичній науці Великобританії міжвоєнного часу (Дж. Бер). Р. Коллінгвуд та його історико-філософські ідеї. Критика військово-ліберальної концепції історії (Г. Баттерфілд). Публікація джерел з історії Першої світової війни британськими вченими (Г. Темперлі, Дж. Гуч). Політична історія Великобританії у творчості Л. Неміра. Формування економічної історії у Великобританії у 20–30-ті рр. XX ст. Соціальна історія у Великобританії: 20–30-ті рр. XX ст. (Дж. Клепем, Дж. Тревельян).

ТЕМА 8. Німецька історіографія в 1918–1945 рр.

Умови розвитку історичної науки. Стан історичної науки. Основні напрями німецької історіографії. Консервативна історіографія (В. Зомбарт, А Валь, Й. Галлер). Ліберальний напрям (Ф. Мейнеке, Г. Онкен, Е. Бранденбург, Ф. Шнабель). Витоки та етапи розвитку німецького історизму за Ф. Мейнеке. Ліволіберальні історики (Й. Цикурш, Ф. Валентин. Л. Бергштрессер). Радикально-демократичний напрям (Х. Хінтце, Г. Майер, В. Хальгартен, З. Нойман). Соціал-дмократична історіографія (К. Каутський. А. Розенберг). Марксистська історична думка (Р. Зорге, Т. Нойбауер).

Історична наука в Німеччині в умовах панування фашизму. Історична наука в роки Другої світової війни.

ТЕМА 9. Історична наука у Сполучених Штатах Америки у першій половині ХХ ст.

Організаційні форми розвитку історичної науки в США. Ліберально-реформістський («прогресивний») напрям. Консервативний напрям у вивченні американських революцій ХVІІІ – ХІХ ст. Школа Коммонса. Ліворадикальний та марксистський напрями. Негритянська історіографія. Історіографія зовнішньої політики США ХІХ – початку ХХ ст.

ТЕМА 10. Італійська історіографія в 1919–1945 рр.

Італійська історіографія в період фашистської диктатури. Організаційні центри історичних досліджень. Проблематика досліджень з нової і новітньої історії. Вивчення історії фашизму: мемуари і публікації документів. Італійські історики в роки Другої світової війни та Руху Опору (К. Барбагалло. Д. Кантіморі).

Теоретичний змістовий модуль № 2

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ І НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

ТЕМА 11. Історична наука другої половини ХХ ст.: загальні тенденції та національні особливості.

Соціально-політичні умови розвитку світової історичної науки після Другої світової війни. Науково-технічна революція та її вплив на методологію суспільних наук другої половини ХХ ст. Організаційні основи світової історичної науки у другій половині ХХ ст. Національні та міжнародні наукові центри, товариства, періодичні видання другої половини ХХ століття. Методологічні підходи західної історіографії другої половини ХХ ст.: багатоманітність та основні напрями. Методологічні дискусії 60–80-х рр. ХХ ст. у західноєвропейській та американській історіографії. «Нова історична наука»: поняття, загальна характеристика. Структура і напрями досліджень «нової історичної науки». «Нова соціальна історія»: проблематика і методи досліджень. «Нова економічна історія»: проблематика і методи досліджень. «Нова політична історія»: проблематика і методи досліджень. Неоднорідність методологічної бази «нової історичної науки». Дослідження історії колективної свідомості, менталітету, соціальних рухів і протестів, трансформації суспільства, народної культури «новою історичною наукою». Методологічні проблеми і труднощі подальшого розвитку «нової історичної науки».

ТЕМА 12. Основні тенденції в розвитку радянської історіографії (1945–1990 рр.).

Методологічні засади та організаційні форми розвитку історичної науки в СРСР після Другої світової війни. Основні напрями

досліджень радянських істориків 50–80-х рр. ХХ ст. Дослідження історії фашизму. Вивчення радянськими істориками проблем історії Другої світової війни і антифашистського Руху Опору за кордоном. Радянська історіографія 40–80-х рр. ХХ століття про історію внутрішньополітичного життя країн Європи і Америки, зовнішньої політики країн Європи і Америки та міжнародних відносин у Новий і Новітній час.

ТЕМА 13. Історична наука у Сполучених Штатах Америки у другій половині ХХ ст.

Методологічні засади та організаційні форми розвитку історичної науки США у 40–50-ті рр. ХХ ст. «Нова історична наука» в США: витоки, становлення та національні особливості. Історіографія зовнішньої політики США. Проблеми робітничого руху в США в історіографії. Прогресистський та консервативний напрями в історіографії США. Кількісні методи в американській історіографії.

ТЕМА 14. Французька історіографія другої половини ХХ ст.: «нове історичне мислення» і «нова історична наука».

Школа «Анналів» у другій половині ХХ ст. Історичні погляди і праці Ф. Броделя. «Нова історична наука» у Франції: розвиток та національні особливості. Історія Другої світової війни та Руху Опору у працях французьких істориків. Історія робітничого і соціалістичного руху у працях французьких істориків. Вивчення французькими вченими історії зовнішньої політики та міжнародних відносин.

ТЕМА 15. Історична наука у Великобританії у другій половині ХХ ст.

Організаційні форми розвитку історичної науки у Великобританії у другій половині ХХ ст. Дослідження історії внутрішньої і зовнішньої політики Великобританії. «Нова історична наука» у Великобританії: розвиток та національна специфіка. Історичні погляди та праці А. Тойнбі. Дослідження британськими вченими історії Англійської революції ХVІІ ст. Вивчення британськими вченими історії промислового перевороту і складання індустріального суспільства.

ТЕМА 16. Італійська історіографія (1945–1990-і рр.).

Умови та організація історичної науки в Італії в другій половині ХХ ст. Історіографічні напрямки і школи в італійській історіографії другої половини ХХ ст. Бенедетто Кроче та його «етико-політична школа». Марксистський напрям в італійській історіографії другої половини ХХ століття. Історіографія Рісорджименто: проблематика, дискусії, наукові результати. Рух Опору та процес конституювання республіки в італійській історіографії другої половини ХХ ст.

ТЕМА 17. Історична наука Федеративної Республіки Німеччини (50–90-і рр. ХХ ст.).

Основні напрями та організаційні форми розвитку історичної науки Федеративної Республіки Німеччини. Особливості становлення і розвитку «нової історичної науки» у ФРН. Проблеми Другої світової війни у працях сучасних німецьких істориків. Лівореформістська

історіографія у ФРН. Гейдельберзька та марбурзька школи. Соціал-демократична школа.

ТЕМА 18. Нові тенденції розвитку історичної науки в країнах Центральної та Східної Європи.

Особливості післявоєнного розвитку історичної науки у Польщі. Основні напрями історичних досліджень сучасних польських істориків. Польсько-українські стосунки періоду Другої світової війни в новітній польській історіографії. Стан історичних досліджень у Чеській Республіці в умовах панування комуністичного режиму. Сучасна система організації історичної науки в Чеській Республіці. Основні напрями досліджень сучасних чеських істориків.

ТЕМА 19. Основні напрями розвитку латиноамериканської історіографії у ХХ ст.

Проблеми самобутності історичного розвитку латиноамериканських країн в суспільній думці першої половини ХХ ст. Національні історіографії країн Латинської Америки у першій половині ХХ ст.: загальна характеристика, тенденції розвитку. «Історичний ревізіонізм» в латиноамериканській історіографії: методологічні засади, тематика досліджень. Особливості виникнення та становлення «нової історії» в країнах Латинської Америки. Радикальний, ліворадикальний та марксистський напрями в латиноамериканській історіографії. Латиноамериканська історіографія колоніального періоду. Іспанський та індексніський напрями, їх методологічні засади та представники.

ТЕМА 20. Риси розвитку історичної науки в країнах Азії та Африки.

Етапи розвитку історичної думки в Китаї. Дослідження новітньої історії Китаю. Організаційні форми розвитку новітньої історіографії Японії. Основні напрями історичних досліджень японських істориків. Зародження та етапи розвитку історичних знань у країнах Африки. Історична наука в Африці у ХХ ст.

ТЕМА 21. Основні тенденції розвитку світової історіографії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Загальні тенденції розвитку західної історичної науки кінця ХХ ст. Міжнародні конгреси історичних наук: історія виникнення та значення у розвитку світової історіографії. ХІХ Міжнародний конгрес історичних наук про стан і перспективи подальшого розвитку світової історичної науки. ХХ Міжнародний конгрес історичних наук: «головні» і «спеціальні» теми, тематика «круглих столів». Перспективи становлення «екоісторії» як самостійної дисципліни, проблематика її досліджень. Феномени християнства і тероризму в історичній ретроспективі. ХХІ Міжнародний конгрес історичних наук. Майбутнє історичної науки. Українські історики на міжнародних історичних форумах.

СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З КУРСУ
«ІСТОРІОГРОАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.»

Назва теми	Кількість годин, відведених на самостійну роботу
Тема 1. Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.: предмет, завдання, структура і джерела вивчення курсу.	6
Тема 2. Основні тенденції розвитку світової історичної науки на початку ХХ ст.	6
Тема 3. Основні тенденції розвитку національних історіографій на початку ХХ ст.	6
Тема 4. Історична наука у міжвоєнний період (1918–1945 рр.): загальні тенденції та національні особливості.	6
Тема 5. Французька історіографія міжвоєнного періоду. Формування школи «Анналів».	6
Тема 6. Становлення та розвиток радянської історіографії у 1917–1945 рр.	6
Тема 7. Історична наука Великобританії у 1918–1945 рр.	6
Тема 8. Німецька історіографія в 1918 – 1945 рр.	4
Тема 9. Історична наука в США у першій половині ХХ ст.	6

Тема 10. Італійська історіографія в 1918 – 1945 рр.	6
Тема 11. Історична наука другої половини ХХ ст.: загальні тенденції та національні особливості.	6
Тема 12. Основні тенденції розвитку радянської історіографії (1945–1990 рр.).	6
Тема 13. Історична наука в США у другій половині ХХ ст.	6
Тема 14. Французька історіографія другої половини ХХ ст.: «нове історичне мислення» і «нова історична наука».	6
Тема 15. Історичне знання у Великобританії у другій половині ХХ ст.	4
Тема 16. Італійська історіографія (1945 – 1990 рр.).	6
Тема 17. Історична наука Федеративної Республіки Німеччини (50 – 90-і рр. ХХ ст.).	6
Тема 18. Нові тенденції розвитку історичної науки в країнах Центральної та Східної Європи.	6
Тема 19. Основні напрямки розвитку латиноамериканської історіографії у ХХ ст.	6
Тема 20. Риси розвитку історичної науки в країнах Азії і Африки.	6
Тема 21. Основні тенденції розвитку світової історіографії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	6
Разом за I семестр	122

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ

Написання рефератів за темами:

1. Інтелектуальний «переворот» середини ХХ ст. і криза історіописання.
2. Французька школа «Анналів» (Ж. Гофф).
3. Критика позитивізму в працях В. Дільтея.
4. Погляди В. Дільтея щодо вивчення історії шляхом «розуміння».
5. Критика позитивізму. Погляди Р. Віппера на історію.
6. Теорія «культурних типів» Г. Рікєрта.
7. Історико-соціологічна концепція М. Вебера.
8. Історико-теоретична спадщина Л. Февра.
9. М. Блок про «ремесло історика».
10. Генеза фашизму у працях радянських істориків (Г. Сандомирський, А. Сидоров).
11. Критика військово-ліберальної концепції історії (Г. Баттерфілд).
12. Радянські історики про міжнародні відносини першої половини ХХ століття (М. Покровський, С. Сказкін, Є. Тарле).
13. Р. Коллінгвуд і критика основ позитивістської методології та концепція «історичного розуміння».
14. Зародження «західного марксизму» (Д. Лукач, К. Корш).
15. Економічна історія у Франції в середині ХХ ст. (Е. Лябрусс).
16. Початки соціальної історії у Великобританії (Д. Тревельян).
17. Історичні погляди А. Грамши.
18. Б. Кроче і крочеанство в італійській післявоєнній історіографії.

19. «Негритянська історіографія» у США після Другої світової війни.
20. Історичні праці Ф. Броделя.
21. «Третє покоління» школи «Анналів» у Франції і початки «нової історичної науки».
22. Школа «Анналів» у Франції на зламі ХХ і ХХІ століть – поворот в бік антропологічної історії.
23. Дискусії щодо модернізації історіографії у Великобританії у 1960-х рр.
24. Історична творчість Е. Гобсбаума.
25. Соціальна історія у Великобританії після Другої світової війни.
26. Перебудова історіографії ФРН після Другої світової війни.
27. «Нова соціальна історія» в Німеччині.
28. Дослідження проблем нацизму в німецькій історіографії.
29. Консервативна історіографія в Італії після Другої світової війни.
30. Історіографія італійського Рісорджіменто.
31. Італійські історики в роки Другої світової війни та Руху Опору (К. Барбагалло, Д. Кантіморі).
32. Дослідження італійського фашизму в історіографії Італії.
33. Польська історіографія після падіння комуністичного режиму.
34. Зміни в організації та здійсненні історичних досліджень в Чехії в 90-ті рр. ХХ ст.
35. Чеська історіографія наприкінці ХХ ст.: основні напрями досліджень.
36. Болгарська історична наука в другій половині ХХ ст.
37. «Нова історична наука» у США: здобутки і проблеми.
38. Історична кліометрика у США в другій половині ХХ ст.

39. «Нова політична історія» в США.
40. «Нова економічна історія» в США (Р. Фогель і Д. Норт).
41. Польсько-українські стосунки періоду Другої світової війни в новітній польській історіографії.
42. Основні проблеми досліджень сучасної латиноамериканської історіографії.
43. Становлення фахової історіографії в Єгипті (перша половина ХХ ст.).
44. Історична думка в країнах Північної Африки після Другої світової війни.
45. Іспанський та індексинський напрями, їх методологічні засади та представники в латиноамериканській історіографії.
46. Основні напрями історичних досліджень китайських істориків протягом ХХ ст.
47. Дослідження новітньої історії Китаю.
48. Основні напрями історичних досліджень істориків країн Африки протягом ХХ ст.
49. Основні напрями історичних досліджень японських істориків протягом ХХ ст.
50. Історіографія сучасної Японії.
51. Риси розвитку сучасної історичної думки в Індії.
52. ХІХ Міжнародний конгрес історичних наук про стан і перспективи подальшого розвитку світової історичної науки.
53. ХХ Міжнародний конгрес історичних наук: «головні» і «спеціальні» теми, тематика «круглих столів».

- 54.** Історичні погляди та дослідження (прізвище та ім'я – за вибором студента) сучасного зарубіжного історика.
- 55.** Вивчення проблеми (назва проблеми – за вибором студента) в сучасній історіографії (назва країни – за вибором студента).

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Вибір теми рефератів залишається за студентом, а також можливостями історичних фондів місцевих бібліотек, архівів, періодичних видань тощо.

Мета рефератів полягає не тільки в тому, щоб глибоко вивчити одну з ключових тем курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.», а ще й у тому, щоб студент придбав уміння навчально-дослідницької роботи, які стануть йому надалі в пригоді в діяльності при підготовці наукових праць, доповідей тощо.

Підготовку до написання рефератів потрібно розпочинати з пошуку відповідної літератури, у чому допоможуть алфавітний та систематичний каталоги бібліотеки. Алфавітний каталог дає змогу знайти потрібну книгу за прізвищем автора або за назвою праці (якщо вона не має автора).

Щоб скласти уявлення про обрану тему в цілому, перш за все треба ознайомитися з узагальнюючими працями, підручниками, запропонованими в списку основної та додаткової літератури. Не слід думати, що обов'язково потрібно залучити всі перелічені роботи. Достатньо широкий спектр запропонованої літератури дає можливість вибору, використання найбільш цікавого, на погляд студента, матеріалу. Вивчаючи відібраний матеріал, необхідно виписувати хронологію подій, найбільш важливі думки, висновки, які потім будуть використані при написанні роботи.

Вимоги до реферату

– Наявність титульного аркуша.

– Наявність плану, який має відображати структуру дослідження, а саме:

а) вступ, у якому розкриваються актуальність теми, мета дослідження, основні завдання та методи дослідження й короткий аналіз використаної літератури;

б) виклад основного матеріалу з обов'язковим посиланням на літературу;

в) висновки, які мають містити оцінку студента щодо проаналізованої в роботі проблеми.

– Аналіз проблеми за планом.

– Список використаної літератури, який оформлюється в алфавітному порядку прізвищ авторів (не менше п'яти позицій).

Якщо в роботі наводиться фактичний матеріал, цитати, їх потрібно брати в лапки, після їх закриття зазначаючи цифрою. Під цифрою внизу сторінки вказати прізвище автора, назву джерела й сторінку, з якої взято факт або цитату. Наприклад, висвітлюючи тему, на одній сторінці студент посилається на різних авторів:

1. *Запшкільняк Л. Вступ до методології історії / Л. Запшкільняк. – Львів: ЛОНМІО, 2006. – 96 с.*

2. *Алентьева Т. В. Причины Гражданской войны в США в новейшей американской историографии / Т. В. Алентьева // Новая и новейшая история. – 2007. – № 5. – С. 66–79.*

При наявності на одній сторінці кількох посилань на одну й ту ж саму літературу (якщо вони йдуть одне за одним), повністю джерело

наводиться лише в першому посиланні, а в інших пишеться «там само» і вказуються сторінки:

1. Таран Л.В. *Французька історіографія: 70-і роки XIX – 80-і роки XX ст.)* : навч. посібник. – К.: Вища школа, 1991. – 103 с.
2. Там само. – С. 43.
3. Там само. – С. 88.

Якщо це джерело буде використане в роботі декілька разів на інших сторінках, при наступних посиланнях на нього місце й рік видання вказувати не потрібно:

1. Таран Л.В. *Французька історіографія: 70-і роки XIX – 80-і роки XX ст.)* : навч. посібник. – С. 24.

Обсяг реферату – 10–15 сторінок А4 (сторінки нумеруються у верхньому правому куті).

Критерії оцінювання реферату

Критерії	Кількість балів
Глибоке розкриття проблеми з відображенням авторської позиції	12 – 15 балів
Обґрунтоване розкриття проблеми	9 – 11 балів
Тема розкрита неповно	6 – 8 балів
Реферат суто компілятивного рівня	3 – 5 балів
Розкритий лише окремий аспект	1 – 2 бали
Реферат не зарахований	0 балів

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Виберіть одну правильну відповідь:

1. Закономірності зародження й розвитку історичних знань, історичної науки в цілому – це:
  - А) предмет історіографії;
  - Б) об'єкт історіографії;
  - В) мета вивчення курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.».
  - Г) завдання курсу «Історіографія всесвітньої історії ХХ ст.».

2. Зародження лейбористського напрямку в британській історіографії міжвоєнного періоду пов'язане з іменем:
  - А) Г. Баттерфілда;
  - Б) Л. Неміра;
  - В) Р. Тоуні;
  - Г) Дж. Тревельяна.

3. Здійснення спеціальних історіографічних досліджень, а також практичне використання історіографічних підходів і методів в історичних дослідженнях – це:
  - А) історіографічна ситуація;
  - Б) історіографічна теорія;
  - В) історіографічна практика;
  - Г) проблемна історіографія.

4. Однією з центральних фігур ліберального напрямку в німецькій історіографії початку ХХ ст. був:
- А) Генріх Ріккерт;
  - Б) Фрідріх Мейнеке;
  - В) Вальтер Франк;
  - Г) Георг Хальгартен.
5. Автором праць «Французька революція» в 3-х т. (1922–1927 рр.) і «Боротьба з дорожнечою і соціальний рух в епоху терору» (1927 р.) був історик:
- А) Альбер Матъез;
  - Б) Марк Блок;
  - В) Франсуа Симіан;
  - Г) Жак Ле Гофф.
6. Назвіть найвідомішу, на Вашу думку, працю Макса Вебера:
- А) «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV–XVIII ст.»;
  - Б) «Протестантська етика і дух капіталізму»;
  - В) «Імперіалізм»;
  - Г) «Імперіалізм до 1914 року».
7. Характерними рисами романтизму в історіографії є:
- А) ототожнення методів суспільних і природничих наук;
  - Б) історичний матеріалізм;
  - В) інтерес до національної історії, її політизація;
  - Г) розгляд історичних явищ незалежно одне від одного.

8. Історики Г. Ріттер і Ф. Мейнеке в 1933–1945 рр.:
- А) виступили з критикою нацизму;
  - Б) виступали апологетами нацизму;
  - В) очолили нацистську історичну науку;
  - Г) очолили ліберальний напрям в історіографії.
9. Ідейна течія в історіографії, для якої був характерний історизм та уявлення про «органічний» розвиток суспільства з акцентом на самобутності історії кожного народу, зумовленій особливостями «народного духу», – це:
- А) позитивізм;
  - Б) модернізм;
  - В) романтизм;
  - Г) постмодернізм.
10. Історіографія Великої Французької революції на зламі ХІХ–ХХ ст. представлена працями таких істориків:
- А) Альбер Собуль, Франсуа Фюре, Жак Годшо;
  - Б) Іполіт Тен, Альфонс Олар, Жан Жорес;
  - В) Марк Блок, Люсьєн Февр, Фернан Бродель;
  - Г) Жорж Дюбі, Філіп Арієс, Жак Ле Гофф.
11. Які основні наукові завдання вирішує так звана «рефлексивна (теоретична) історіографія»?
- А) зосереджує увагу на загальному розвитку історичних знань та інституцій певної епохи чи періоду в річищі історії науки;

- Б) здійснює аналіз нагромаджених знань з конкретної історичної проблеми або явища;
- В) досліджує виникнення історичних знань, перетворення їх на науку, розвиток науки у зв'язку із суспільними потребами й пізнавальними законами;
- Г) з'ясовує, які проблеми порушувалися, але не знайшли повного розв'язання чи розв'язані неправильно й потребують нових відповідей.

12. Праця «Імперіалізм до 1914 року» (1935 р.) належить перу німецького історика:

- А) Генріха Ріккєрта;
- Б) Карла Лампрехта;
- В) Вальтера Франка;
- Г) Георга Хальгартена.

13. Що вважається стрижнем будь-якої теорії, у тому числі історіографічної?

- А) практика;
- Б) ідея;
- В) парадигма;
- Г) припущення.

14. Фредерік Джексон Тернер був творцем теорії:

- А) американської винятковості;
- Б) германського походження демократичних інститутів;

- В) теорії фронтирів (кордонів);
- Г) громадянської війни як другої американської революції.

15. Представниками англосакської школи в історіографії США (друга половина XIX – початок XX ст.) були:

- А) А. Шлезінгер і Ч. Бірд;
- Б) Г. Адамс і Дж. Фіске;
- В) Г. Гуго й Ф. Савіньї;
- Г) Т. Карлейль і А. Токвіль.

16. Спеціальна галузь наукових знань, що вивчає історію історичної науки, – це:

- А) історіографія;
- Б) джерелознавство;
- В) спеціальні історичні дисципліни;
- Г) історія науки.

17. Автором «Соціалістичної історії Франції» на початку XX ст. був:

- А) Ф. Бродель;
- Б) А. Матьєз;
- В) Ж. Дюбі;
- Г) Ж. Жорес.

18. Видання десяти томної колективної праці «Документальна історія американського індустріального суспільства» (1910–1911 рр.) здійснювала наукова школа:

- А) школа «Анналів»;
- Б) гейдельберзька школа;
- В) історико-правова школа;
- Г) школа Дж. Коммонса.

19. Вкажіть повну назву відомого французького історичного журналу «Аннали» з моменту його заснування:

- А) «Аннали»;
- Б) «Аннали соціальної історії»;
- В) «Аннали економічної та соціальної історії»;
- Г) «Аннали економіки, суспільства, цивілізації».

20. До ідейних попередників школи «Анналів» належать:

- А) Огюст Конт і Герберт Спенсер;
- Б) Карл Маркс і Фрідріх Енгельс;
- В) Анрі Берр та Франсуа Симіан;
- Г) Шарль Ланглуа і Шарль Сеньобос.

21. Історична наука Італії в умовах фашистської диктатури була представлена працями таких істориків, як:

- А) Джоаккіно Вольпе;
- Б) Адріано Роккуччі;
- В) Марко Фелліні;
- Г) Чезаре Мальдіні.

- 22.** Основоположниками марксистської історіософії та історичного матеріалізму в історіографії були:
- А) К. Маркс та Ф. Енгельс;
  - Б) О. Конт і Г. Спенсер;
  - В) Ф. Шеллінг і Ф. Гегель;
  - Г) Г. Гуго й Ф. Савіньї.
- 23.** Основоположником модерної історіографії вважається німецький історик середини ХІХ ст., а саме:
- А) Генріх фон Зібель;
  - Б) Франц Шнабель;
  - В) Герхард Ріттер;
  - Г) Леопольд фон Ранке.
- 24.** Книга під назвою «Історія американського народу» в 8-ми томах (видана в 1883–1913 рр.) належить перу:
- А) Джона Мак-Мастера;
  - Б) Генрі Адамса;
  - В) Герберта Бакстера Адамса;
  - Г) Чарльза Остіна Бірда.
- 25.** Головою Центральної Джунти історичних досліджень в Італії (1930-ті рр.) і президентом Товариства історії Рісорджіменто був член Великої фашистської ради:
- А) Бенедетто Кроче;
  - Б) Чезаре Марія Де Векки;

- В) Джовані Джентіле;
- Г) Джоаккіно Вольпе.

26. Що, на Вашу думку, відноситься до переваг позитивістської історіографії?

- А) ототожнення методів суспільних і природничих наук;
- Б) розгляд явищ незалежно одне від одного, ідеографізм;
- В) історичний матеріалізм;
- Г) ретельна робота з конкретно-фактичним матеріалом, розуміння історичного процесу як результату дії багатьох чинників.

27. На початку ХХ ст. найбільш помітною роботою в англійській суспільній думці стала книга «Імперіалізм» (1902 р.), яка належала перу історика:

- А) Дж. Актона;
- Б) Дж. Гобсона;
- В) Дж. Сілі;
- Г) Дж. Гріна.

28. Нацистську історичну науку в Німеччині (1933–1945 рр.) намагався очолити історик:

- А) Генріх Ріккерт;
- Б) Фрідріх Мейнеке;
- В) Вальтер Франк;
- Г) Георг Хальгартен.

- 29.** Назвіть одну з основних праць Джорджа Маколея Тревельяна.
- А) «Історія Англії»;
  - Б) «Соціальна історія Англії»;
  - В) «Новітня історія Англії»;
  - Г) «Робітнича історія Англії».
- 30.** Засновником нового напрямку – культурної та дипломатичної історії – в американській історичній науці кінця ХІХ – початку ХХ ст. був:
- А) Ф. Тернер;
  - Б) Ч. Бірд;
  - В) А. Шлезінгер;
  - Г) Г. Адамс.
- 31.** Творчість Макса Вебера мала визначальний вплив на розвиток такого напрямку, як:
- А) німецький класичний історизм;
  - Б) позитивістська історіографія;
  - В) постмодернізм;
  - Г) соціальна історія.
- 32.** Основні напрями в англійській історичній науці другої половини ХІХ – початку ХХ ст.:
- А) великогерманський і малогерманський;
  - Б) прогресизм і англосакська школа;

- В) консервативний і ліберальний;
- Г) консервативний і лейбористський.

33. Який історик ліберального напрямку написав книгу під назвою «Соціальна історія Англії» (1942 р.)?

- А) Г. Баттерфілд;
- Б) Л. Немір;
- В) Р. Тоуні;
- Г) Дж. Тревельян.

34. Представниками неоранкеанського напрямку в німецькій історіографії кінця ХІХ – початку ХХ ст. були:

- А) Георг фон Белов і Фрідріх Мейнеке;
- Б) Фрідріх Савіньї та Густав Гуго;
- В) Карл Лампрехт і Генріх фон Зібель;
- Г) Карл Маркс і Фрідріх Енгельс.

35. Що, на Вашу думку, відноситься до основних вад позитивістської історіографії?

- А) ототожнення методів природничих і гуманітарних наук;
- Б) ідеалізм і перебільшення національних особливостей, національної «самобутності» кожного народу;
- В) надто ретельна робота з конкретно-фактичним матеріалом;
- Г) наголос на ретельній роботі з першоджерелами.

36. Засновниками історичної школи «Анналів» є:

- А) Фернан Бродель і П'єр Нора;
- Б) Марк Блок і Люсьєн Февр;
- В) Жак Ле Гофф і Жорж Дюбі;
- Г) Анрі Бергсон і Франсуа Сіміан.

37. Символом вігського напрямку в британській історіографії першої половини ХХ сторіччя вважається:

- А) Джордж Маколей Тревельян;
- Б) Робін Джордж Коллінгвуд;
- В) Арнольд Джозеф Тойнбі;
- Г) Герберт Баттерфілд.

38. Пошук шляхів оновлення історичної науки у Франції міжвоєнного періоду знайшов свій вияв у:

- А) посиленні позицій соціал-демократизму;
- Б) занепаді соціально-економічної школи;
- В) антипозитивістських тенденціях;
- Г) виникненні історико-правової школи.

39. Освальд Шпенглер написав працю:

- А) «Присмерк Європи»;
- Б) «Кінець Європи»;
- В) «Відродження Європи»;
- Г) «Піднесення Європи».

- 40.** Автором праці «Німецька історіографія від визвольної війни до наших днів» (1916 р.) є:
- А) Георг фон Белов;
  - Б) Герхард Ріттер;
  - В) Фрідріх Мейнеке;
  - Г) Ернст Трельч.
- 41.** Представником консервативного напрямку в німецькій історіографії початку ХХ ст. був:
- А) А. Матьєз;
  - Б) Б. Кроче;
  - В) Г. Белов;
  - Г) У. Веллер.
- 42.** Назвіть працю Арнольда Тойнбі.
- А) «Виховання історією»;
  - Б) «Апологія історії або ремесло історика»;
  - В) «Присмерк Європи»;
  - Г) «Дослідження історії».
- 43.** Позитивізм у французькій історичній науці початку ХХ ст. знайшов найбільше вираження у працях таких істориків, як:
- А) Шарль Ланглуа і Шарль Сеньобос;
  - Б) Марк Блок і Люсьєн Февр;
  - В) Жорж Дюбі та Філіп Арієс;
  - Г) Фернан Бродель і Марко Ферро.

44. Лідером соціально-економічного напрямку в французькій історіографії міжвоєнного періоду був:
- А) Жорж Лефевр;
  - Б) Альбер Матьєз;
  - В) Ернест Лябрусс;
  - Г) Жан Жорес.
45. Р. Коллінгвуд відомий своєю працею:
- А) «Ідея історії»;
  - Б) «Дослідження історії»;
  - В) «Імперіалізм»;
  - Г) «Індустріальне суспільство».
46. Після смерті в 1920 році М. Вебера безперечним лідером ліберального напрямку в німецькій історіографії стає:
- А) Генріх Ріккерт;
  - Б) Фрідріх Мейнеке;
  - В) Вальтер Франк;
  - Г) Георг Хальгартен.
47. Історичні знання, представлені в працях і виступах (лекціях, доповідях) фахових дослідників минулого, – це:
- А) предмет історіографії;
  - Б) об'єкт історіографії;
  - В) мета вивчення курсу;

Г) завдання курсу.

48. В якій праці Жоржа Лефевра досліджена історія Французької революції?

А) «Аграрне питання в епоху терору»;

Б) «Боротьба з дорожнечею і соціальний рух в епоху терору»;

В) «Французька революція»;

Г) «Історія Французької революції»;

49. Вкажіть рік заснування відомого французького історичного журналу «Аннали».

А) 1929;

Б) 1939;

В) 1949;

Г) 1919.

50. Автором «Соціалістичної історії Франції» на початку ХХ ст. був:

А) Ф. Бродель;

Б) А. Матьез;

В) Ж. Дюбі;

Г) Ж. Жорес.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ КУРСУ
«ІСТОРИОГРОАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.»

А:	американістика, англістика, афрологія, афроцентризм, авторитаризм
Е:	емпіризм, емпіріокритицизм, економічна історія, екзистенціалізм, економетрія, етико-політична школа
Є:	євразійство
З:	західний марксизм
І:	історіографія, історіограф, історіографічний факт, історіографічна теорія, історіографічне джерело, історіографічний процес, історизм, історичний матеріалізм, історичний синтез, історичний соціологізм, історіографічна революція
К:	концепція (в науці), кліометрія, кроччанство, консерватизм, консервативна історіографія, кількісна історія, криза історіографії
Л:	лібералізм
М:	марксизм, марксистська концепція історичного процесу, мілітаризм, медієвістика
Н:	напрямок (в науці), неогегельянство, неокантіанство, неопозитивізм, нова історична наука, неолібералізм, нова пролетарська культурна революція
О:	офіційна історіографія, об'єкт історіографії
П:	предмет історіографії, позитивізм, прагматизм, постмодернізм, периферійний стан науки, презентизм,

	плюралізм, персоналізм
Р:	Рісорджіменто, релятивізм, ревізйоністи, релятивізм
С:	суб'єктивно-ідеалістичне розуміння історії, соціальна історія, соціалістична демократія, соціал-демократична історіографія, соціальний реформізм
Т:	течія (в науці), творчість екзистенції, традиціоналізм, теорія «узгоджених інтересів», теорія модернізації, тоталітаризм
Ф:	фашизм, «філософія життя», фредомарксизм, франкознавство
Ц:	цивілізаційний підхід в історії
Ш:	шовінізм, школа (в науці), школа «консенсусу», школа «Анналів»

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алентьева Т.В. Причины Гражданской войны в США в новейшей американской историографии / Т.В. Алентьева // Новая и новейшая история. – 2007. – № 5. – С. 66–79.
2. Бессмертный Ю. Тенденции переосмысления прошлого в современной зарубежной историографии / Ю. Бессмертный // Вопросы истории. – 2000. – № 9. – С.150–158.
3. Бибииков М.В. XX Международный конгресс исторических наук / М.В. Бибииков, В.А. Тишков, В.К. Волков // Новая и новейшая история. – 2006. – № 1. – С. 3–11.
4. Блок М. Апология истории или Ремесло историка / М. Блок / [пер. с франц.]. – М.: Наука, 1986. – 256 с.
5. Буркхард Я. Размышления о всемирной истории / Я. Буркхард. – М., 2004. – 560 с.
6. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер / [пер. с нем.]. – М.: Прогресс, 1990. – 805 с.
7. Виндельбанд В. История философии / В. Виндельбанд / [пер. с нем.]. – К.: Ника-Центр, 1997. – 560 с.
8. Гуревич А.Я. История историка / А.Я. Гуревич. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2004. – 288 с.
9. Гуревич А.Я. К пониманию истории как науке о человеке / А.Я. Гуревич // Историческая наука на рубеже веков / [отв. ред. А.А. Фурсенко]. – М., 2001. – С. 166–174.
10. Давлетов О.Р. Історики та публіцисти повоєнної Німеччини про феномен націонал-соціалізму: основні напрямки досліджень / О.Р. Давлетов // Наукові праці історичного факультету

Запорізького державного університету. – Запоріжжя: Просвіта, 2002. – Вип. XIV. – С. 237–241.

11. Дюпон-Мельниченко Ж.Б. Французька історіографія ХХ століття: навч. посібник / Ж.Б. Дюпон-Мельниченко, В. Ададуров. – Львів: Класика, 2001. – 158 с.
12. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Вінквіста, В. Тейлора]. – К., 2003. – 503 с.
13. Зазуляк Ю. Українські легенди «Анналів» / Ю. Зазуляк // Український гуманітарний огляд. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 88–90.
14. Зашкільняк Л. «Постмодерністський виклик» і сучасна історична наука / Л. Зашкільняк // Галичина. – 2001. – № 5–6. – С. 90–98.
15. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посібник / Л. Зашкільняк. – Львів: ПАІС, 2007. – 312 с.
16. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ ст.: здобутки і проблеми / [ред. Л. Зашкільняк]. – Львів, 2004. – 406 с.
17. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: навчальний посібник / [ред. кол. В.М. Литвин, В.І. Гусєв, А.Г. Слюсаренко та ін]. – К.: Вища школа, 2002. – 430 с.
18. Історіографічний словник / [ред. С.І. Посохова]. – Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. – 320 с.
19. Историческая наука в ХХ веке. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки: учебное пособие для студентов / [ред. И.П. Дементьева, А.И. Патрушева]. – М.: Простор, 2000. – 432 с.
20. История мысли: Историография / [ред. И.П. Смирнова]. – М.: Вузовская книга, 2002. – 160 с.

21. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории: автобиография / [пер. Ю.А. Асеева]; [отв. ред. И.С. Кон., М.А. Киссель]. – М.: Наука, 1980. – 488 с.
22. Короткий історичний словник / В.М. Даниленко, С.А. Кокін, А.Г. Слюсаренко, О.В. Даниленко. – Запоріжжя: Прем'єр, 2001. – 320 с.
23. Кроче Б. Теория и история историографии / [пер. с итал. И.М. Заславской]; [ред. М.Л. Андреева]. – М., 1998. – 192 с.
24. Кукурудзяк М.Г. Історіографія історії нового і новітнього часу країн Європи і Америки: конспект лекцій / М.Г. Кукурудзяк. – Кам'янець-Подільський, 2002. – 135 с.
25. Людвиг фон Мизес. Теория и история: Интерпретация социально-экономической эволюции / Людвиг фон Мизес / [пер. с англ.]. – М., 2002. – 295 с.
26. Мейнеке Ф. Возникновение историзма / Ф. Мейнеке / [пер. с нем.]. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2004. – 480 с.
27. Могильницький Б.Г. История исторической мысли XX в.: курс лекций / Б.Г. Могильницький. – Томск, 2001. – 338 с.
28. Назаров С.В. Историография всеобщей истории (в связи с развитием исторической мысли): учебное пособие. – Армавир, 2002. – 176 с.
29. Про Антуан. Двенадцать уроков по истории / Про Антуан / [пер. с франц. Ю.В. Ткаченко]. – М.: РГГУ, 2000. – 336 с.

30. Потульницький В.А. Українська та світова історична наука / В.А. Потульницький // Український історичний журнал. – 2000. – № 4. – С. 34.
31. Ревель Ж. Критический путь. Двенадцать испытаний социальной истории / Ж. Ревель. – Париж: Galaade, 2006. – 448 с.
32. Ревель Ж. Биография как историографическая проблема / Ж. Ревель / [пер. с фр. Ю.В. Ткаченко]. – М., 2002. – 56 с.
33. Рейман А. Избранное: введение в философию истории / А. Рейман. – М.: 2000. – 543 с.
34. Репина Л.П. «Второе рождение» и новый образ интеллектуальной истории / Л.П. Репина // Историческая наука на рубеже веков / [ред. А.А. Фурсенко]. – М., 2001. – С. 175–192.
35. Репина Л.П. История исторического знания : пособие / Л.П. Репина, В.В.Зверева, М.Ю. Парамонова. – М.: Дрофа, 2004. – 288 с.
36. Рязанцев Т.Л. Философско-исторические тенденции рубежа XIX – начала XX вв. в современном понимании / Т.Л. Рязанцева // Среднее профессиональное образование. – 2001. – № 1. – С. 136–155.
37. Святець Ю.А., Топка Р.В. Історіографія всесвітньої історії: курс лекцій / Ю.А. Святець, Р.В. Топка. – Дніпропетровськ, 2007. – 311 с.
38. Сирота Р.Б. Сучасна британська історіографія нової і новітньої історії країн Центральної і Південно-Східної Європи (організація і методологія): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.06 /

Київський ун-т ім. Тараса Шевченка / Р.Б. Сирота. – К., 1998. – 18 с.

39. Таран Л. Проблеми епістемології історії: від позитивізму до постмодернізму (на прикладі французької, російської, української історіографії) / Л. Таран // Український історичний журнал. – 2007. – № 2. – С. 185–197.
40. Таран Л.В. Французька, російська і українська історіографія (70-ті рр. ХІХ поч. ХХ ст.) / Л.В. Таран. – Ніжин, 2009. – 247 с.
41. Тихвинский С.Л. Итоги ХІХ Международного конгресса исторических наук в Осло / С.Л. Тихвинский // Новая и новейшая история. – 2001. – № 1. – С. 3–28.
42. Тойнби А. Цивилизации перед судом истории: сборник / А. Тойнби. – М., 2002. – 592 с.
43. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії / А. Дж. Тойнбі / [пер. з англ. В. Шовкуна]. – К.: Основи, 1995. – Т. 1. – 614 с.; Т. 2. [пер. з англ. В. Митрофанова, П. Таращука] – 406 с.
44. Тош Дж. Стремление к истине: как овладеть ремеслом историка / Дж. Тош / [пер. с англ]. – М.: Весь мир, 2000. – 296 с.
45. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми: колективна монографія / [за ред. Л.Зашкільняка]. – Львів: Львівський Національний університет імені Івана Франка, 2004. – 406 с.
46. Февр Л. Бои за историю: сборник статей / Л. Февр. – М.: Наука, 1991. – 543 с.
47. Хаттон П.Х. История как искусство памяти / П.Х. Хаттон. – СПб., 2003. – 423 с.

48. Шпенглер О. Закат Европы / О. Шпенглер. – Минск: Харвест, Москва: АСТ, 2000. – 1376 с.
49. Яковенко Н. Вступ до історії / Н. Яковенко. – К.: Критика, 2007. – 375 с.
50. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс / [пер. с нем.]. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с.

Навчальне видання

НАДІЯ КІНДРАЧУК

ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХХ СТ.

**методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи
студентів заочної форми навчання напряму підготовки «Історія»**

Літературне редагування: к. філол. н., доц. Поздняков О.В.